

Др Нина Планојевић

доцент Правног факултета у Крагујевцу

Мирослав Лазић, Практикум за Стварно право, "Тибет", Ниш, 2003, 396 стр.

Значајну помоћ у реализовању вежби студентима, али и онима који руководе вежбама, може да пружи добар практикум. Управо таквим сматрамо Практикум за Стварно право, који представља један од успешнијих радова др Мирослава Лазића¹. Мада се његова садржина углавном поклапа са садржином ранијих, малобројних практикума из ове области, ипак је рад др Мирослава Лазића по много чему посебан.

Овај практикум, поред предговора уобичајене садржине и радног (главног) дела чине и додатни делови, на које у другим радовима ове врсте из области Стварног права нисмо наилазили. Аутор их назива прилозима, а кроз њих га сагледавамо као човека који је размишљао о томе како заинтересовати студента за практичан рад; али и о начинима за успостављање односа поверења, толеранције и опуштености у групи, као предусловима за активно учешће студената у раду на вежбама (проблем, са којим се суочава свако ко изводи вежбе). Аутор жели (а рекли бисмо и успева) да убеди студента богатом и разноврсном понудом практикума, обраћајући му се непосредно и лако, да је редовно учење и активно учешће у групним вежбама најкраћи пут до оцене, али и до правог знања.

Практикум др Мирослава Лазића је приличног обима (364 стр.), а садржински се у њему издвајају две целине.

1. У *првом делу* (270 стр.) аутор је обрадио материју Стварног права, пратећи наставни план овог предмета. Овај део практикума је поделио у 13 целина: - увод у Стварно право; - државина; - својина; - стицање својине; - престанак својине; - заштита својине; - стварне службености; - личне службености; - суседска права; - реални терети; - реална средства обезбеђења; - право прече куповине; и - јавни регистри. Садржина овог дела практикума је потпуна, па и нешто богатија од садржине других радова ове врсте. Можда би

¹ Др Мирослав Лазић, ванредни професор Правног факултета у Нишу

аутор добио још прецизнију систематику практикума да је ИВ,В и ВИ тематску јединицу (стицање,престанак и заштита својине) подвео под ИИИ јединицу под називом »Својина«, коју би затим рашчланио на 4 дела, под наведеним насловима.

Тематске јединице које чине садржину практикума аутор је обрадио применом, за ову врсту литературе стандардног метода и начина, уз извесне специфичности.

Једна од специфичности је што обраду сваке јединице он започиње *контролним питањима*, чији је циљ подсећање студента на теоријску подлогу теме на којој ће се радити; као и могућност провере степена научености материје. Ова питања су за сваку тему понаособ формулисана у импозантном броју. На већину њих просечан студент може да одговори након пажљивог читања одговарајуће партије у уџбенику. Овакав приступ обради једне тематске целине јединствен је у поређењу са другим сличним радовима, који по правилу без уводних питања почињу са излагањем случајева за решавање.

Код др Мирослава Лазића *случајеви* чине наредни, а не почетни корак у обради одређене теме. Школски, за потребе студената специјално конструисани случајеви, представљају по нашем мишљењу најкориснију варијанту практичног рада студената на вежбама. Њихова предност над случајевима из судске праксе је за почетника очигледна: они су тако смишљени, да се усредсређују само на материју коју студент управо савлађује, без додатног, збуњујућег, а у животу неизбежног преплитања познатих и непознатих института.

Трећи елемент који аутор користи при обради појединих тема су *задаци*. Они од студената захтевају и додатни ангажман: да у празан простор остављен иза питања, која својом формулацијом највише подсећају на кратку верзију питања са колоквијума, упишу одговор. Задаци су такође особеност овог практикума.

Последњи ауторов корак у обради сваке тематске јединице је излагање случајева, овога пута изабраних из *судске праксе*. Избор судске праксе др Мирослава Лазића је интересантан и обиман, а посебно је корисно што се ради о новијој пракси.

Да би практикум учинио комплетнијим аутор је можда могао да направи још један, пети корак у обради одговарајуће тематске јединице, који би по редоследу био први (пре контролних питања); а то је - да за сваку тему изради сиже. Сврха би му била да студента у кратким цртама подсети на градиво или да

му омогући учешће у раду на вежбама ,уколико није имао довољно времена да се за њих припреми (што је у пракси честа ситуација).

2. *Друџи гео* (126 стр.), који чини специфичност овог практикума, садржи седам прилога. То су: - Рад у групи; - Регистар прописа; - Законски текстови; - Правне сентенце; - Правне занимљивости; - Радионице, евалуација, анкета; и - Обрасци за практичну примену.

Прилог "Рад у групи" садржи корисне препоруке за учење и рад, упућене студенту. Ту су и савети који, по мишљењу аутора, могу рад руководиоца вежби учинити успешнијим.

Прилог "Правне сентенце" има за циљ да прошири правничку културу студента, а избор чине латинске изреке и поједине одредбе Општег имовинског законика за Црну Гору из 1888. г.

Циљ прилога "Правне занимљивости" је увежбавање правно - логичког начина размишљања; али и упознавање студената са парадоксалним ситуацијама из правног живота.

Као посебно користан издвојили бисмо прилог "Радионице, евалуација, анкета". Он садржи предлог за организовање "радионица" на часовима вежби као што су: вежбање аргументовања својих ставова, учешћа у расправи и дебати; решавање етичко - правних дилема; спровођење "детектора истине" међу студентима итд. Испуњавање анкете о квалитету наставе и евалуацију рада наставника или сарадника на завршном часу такође сматрамо одличном идејом аутора, као и предлог њихове садржине.

Прилог законских текстова и образаца правних аката који се у пракси користе за област Стварног права такође сматрамо добром идејом аутора. Ипак, мишљења смо да би за студента прегледније било да су они "укомпоновани" у одговарајућу тематску јединицу првог дела практикума, са којом стоје у вези, него што су дати у виду прилога. Захваљујући овој компоненти, студент може да види чему служе његова теоријска знања.

На крају бисмо са највећим задовољством препоручили ову успешну и корисну књигу, "опремљену" рецензијама два позната стручњака из области Грађанског права², свима онима којима је она примарно намењена, али и широј стручној читалачкој публици.

² Рецензенти Практикума су: проф. др Радмила Ковачевић-Куштримовић, редовни професор Правног факултета у Нишу и Верица Стаменковић, председник Округног суда у Нишу.